

TENTOONSTELLINGEN

2011 2

Radboud Universiteit & UMC St Radboud

***Met zorg voor kunst / Caring for Art* is op 10 februari 2011 in een besloten en stemmige bijeenkomst gepresenteerd. De uitgever, Henk Hoeks, die niet alleen een prachtig boek heeft gemaakt, bouwde gaandeweg eveneens een verhouding met deze verzameling van de UMC profilerende kunstwerken uit en deelde zijn belevenissen in een korte toespraak mee.**

In feite verdient ze om als *prière d'insérer* in het boek te worden opgenomen. Daarin staat onder andere: "Deze collectie wordt gekenmerkt door diepgang, waardigheid en nieuwsgierigheid," om er aldus verder op in te gaan: "gedachten over het haperende, lijdende leven die er gedeeld worden met schilders, tekenaars en beeldhouwers, om in hun werken deze gedachten neer te leggen of andersom. De filosofie is hier beeld geworden, en in deze zin zou ik de wat bleek ogende titel van het boek: *Met zorg voor kunst*, willen opladen, in de zin van de zorg, zorgvuldigheid,

Presentatie *Met zorg voor kunst*, 10 februari 2011
[foto Jan van Teeffelen]

waarmee Daan Van Speybroeck deze kunst heeft verzameld, soms uit verre, onbekende streken naar hier, Nijmegen, heeft gehaald."

vervolg zie achterkant folder >>>

De Commissie Beeldende Kunst Radboud Universiteit & UMC St Radboud voert in opdracht van het College van Bestuur en de Raad van Bestuur het kunstbeleid op de Campus. De door haar gepresenteerde kunst geeft een extra dimensie aan de universiteit en het UMC. Deze profilerende meerwaarde realiseert ze via tentoonstellingen, aankopen van en opdrachten voor kwalitatief hoogstaande kunst.

CÉCILE VAN HANJA

van 10 maart tot 18 april 2011

Hoe komt het toch dat de schilderijen van Cecile van Hanja de indruk maken dat ze iets binnenstebuiten keren, soms zo sterk dat ze het als het ware ook lijken te zijn? Waar het steeds om ruimtes gaat, nu eens van binnen en dan van buiten getoond, de twee af en toe in elkaar overlopend, maken de kleuren dat er een vervreemding optreedt. Zorgen deze juist voor een aantrekkelijkheid van de doeken, ze schieten – te fris, te uitgesproken, te heftig als ze zijn –, aan de realiteit voorbij.

En dergelijk aantrekken en tegelijk een drempel opwerpen, brengt een vruchtbare spanning in het werk teweeg.

Daarenboven gaat het steeds om monumentale gebouwen die, of ze nu van buitenaf of van binnenuit te zien zijn, geïsoleerd uit hun grootstedelijke omgeving iets overweldigends krijgen.

De ervaring van een zekere overrompeling wordt geaccentueerd wanneer we in ons eentje voor de doeken staand, de confrontatie ermee plaatsvindt. Want verder is er nooit iemand op het schilderij te zien, iemand die ons houvast,

een referentiepunt of een ankerplek zou kunnen bieden, kortom iemand om ons van enige steun te zijn. Het intensieve en subtiele lijnenspel vangt

onze aandacht, neemt ons mee, maar sluit ons tegelijk buiten. En de vaak voorkomende transparantie – zowel in de wijze van schilderen als in de gesuggereerde glazen wanden van de gebouwen en de ruimtes – maakt alles des te indringender. Op het gevaar af te psychologiseren, werkt het misschien verhelderend de kinderjaren van Cecile van Hanja

Cécile van Hanja
Urban zone, 2005
acryl en olieverf op linnen
180 x 120 cm

hierbij te betrekken. Geboren in Bastia, op Corsica, woont ze sinds 1972 in een land waar alles anders is: Nederland. Zelf spreekt ze in dit verband van een 'verloren territorium; mijn vaderland'. Het andere dat in de loop der jaren hoe dan ook het haar eigene is geworden, raakt onontwaaar verstrengeld met de herinnering aan, meer zelfs, met het haar als persoon constituerende van deze breuk. En hierin schuilt de drijvende kracht van haar kunst, als een soort van drang, van noodzakelijke omgang ermee. Had zij het zelf niet over haar vaderland? Haar oeuvre lijkt een uitval naar voren: een verhevigde confrontatie met, bijna een schreeuw om wat voor haar verloren is gegaan. En dit moet

zoniet zijn uitdrukking, dan toch zijn aanknopingspunt krijgen in een wereld van mannen: van architectuur, min of meer verzakelijkt en strak, vooral van de buitenkant gezien. Intussen zijn het de kleuren die op een sterk verlangen duiden, die iets willen forceren, die wereld warmte trachten te geven. Maar machteloos waar het het verlorene betreft, zonder het daarom in een voortdurend pogen het levend te houden, op te geven. Van de intimiteit van een 'moederland', waarbij we een landelijke bebouwing, dicht bij de natuur en naar nostalgie neigend, associëren, is geen spoor. Dit zou hier enkel als een valse noot klinken, waar thans in de schilderijen iets binnenstebuiten wordt gekeerd.

Cécile van Hanja
Industrial complex, 2005
acryl en olieverf op linnen
120 x 180 cm

ROEKI SYMONS

van 14 maart tot 18 april 2011

Wereldsteden, 's avonds en nog in volle bedrijvigheid maar zonder dat er een mens is te zien. Dit is de eerste indruk die de foto's van Roeki Symons maken. En de kijker ondergaat van de strakke immense bouwwerken een onmiddellijke maar steeds enigszins ambivalente fascinatie.

Een en ander nodigt uit om aan de foto's meer aandacht te besteden, om van naderbij te kijken. En dan openbaart zich de andere wereld van *Downtown*. De torenflats steken helemaal niet zo strak tegen elkaar af, noch tegen de achtergrond; hun ramen hebben iets rommeligs – zijn ze dan uitgeleefd en verlaten, ten prooi gevallen aan een vorm van gewelddadigheid of aan de tand des tijds?

Feitelijk heeft de kunstenaar zelf de gebouwen opgetrokken door een houten stramien met lege, uitgedrukte medicijnenstrips te bekleden en van binnenuit te verlichten. Bij eenzelfde 'gebouw' wordt dezelfde vorm van strip gebruikt, soms met een kleine variatie hier of daar. De beweeglijkheid, de 'levendigheid' wordt verkregen door de deuken bij het uitdrukken van de pillen in de hoesjes ontstaan, dus door een

Roeki Symons
Downtown panorama
2009
foto

Roeki Symons
Best Friends
2009
project filmaffiches

vorm van beschadiging. Daarin gaat het licht spelen. Tussen de gebouwen verschillen de strips en de combinatie van ronde en langwerpige hoesjes brengt subtiele variaties in het 'stedelijk landschap' met zich mee. Dit ingenieuze spel zet zich voort waar de ramen soms tot leven lijken te komen onder een vorm van glas-in-beton.

Het project *Downtown* laat twee oogpunten, twee invalshoeken zien: de ene keer de stedelijke omgeving frontaal, de andere keer als het ware door een raam van één van de fictieve gebouwen naar buiten kijkend.

Een rijke geladenheid met vele betekenislagen gaat in dit kunstproject schuil; ze is moeilijk onder woorden te brengen – al te gauw vervalt men in verontusting en gemoraliseer: dat de grootstad onmenselijk is geworden en leidt tot overdadig medicijngebruik, bijvoorbeeld. Van hun kant hebben stedenbouwkundige en sociologen hierover op een objectiverende, wetenschappelijke wijze hun analyses gemaakt. In de foto's geldt de kracht van het beeld: ze weten de complexiteit trefzeker aan de orde te stellen.

Dergelijke geraffineerde schreeuw om het 'menselijke' wordt affirmatief getoond in een ander project van Roeki Symons: *Best Friends*. Met een reeks mensen – steeds zeven uit zeven verschillende landen – bij toeval geselecteerd, wordt een gesprek aangegaan.

Dit mondt uit in een soort filmaffiche met de klasieke bestanddelen: de foto van de hoofdrolspelers en hun namen, de titel en

dit alles in een enigszins stereotiep (geworden) vormgeving. Immers in het gesprek is op zoek gegaan – als onbereikbare wens, droom of fantasma, al naargelang de libidinale geladenheid ervan – naar wie de geïnterviewde het liefst zou ontmoeten, als 'beste vriend' zou willen hebben. En het fabuleren – als een bijzondere vorm van menselijke waarheidsbeleving – zet zich verder in een vermeende film: de betrokkene bedenkt er een titel voor en zoekt er een passende al bestaande filmaffiche bij, om op deze door Roeki Symons een variatie te laten maken.

Het is niet toevallig dat de kunstenaar enkel vrouwen voor een dergelijk te voeren gesprek uitnodigt. Zijn zij het niet van wie Jacques Lacan zei – in het verlengde van Sigmund Freuds '*dark continent*' –: "Cause toujours"? Dit houdt zowel een praten, ja roddelen in, als een oorzaak zoeken en als een teweegbrengen. En het fabuleren zoals in dit project bedreven, raakt hier aan het *fatum*, het lot de mens beschoren; het is een intense omgang ermee.

Een recente aanwinst voor de collectie van het UMC St Radboud werkt eveneens met medicijnstrips: het bovenste deel met reliëf, hier ongeschonden gebruikt, monteert Samuel Rousseau voor een LCD-scherm om zo in ieder afzonderlijk omhulsel van de strip een mens op en neer te laten rennen. De wereld staat op zijn kop: het man is de gevangene van medicijnen. [*reproductie achterkant folder*]

LIEKE GÖBBELS

van 10 maart tot 18 april 2011

De boeken van Lieke Göbbels puilen letterlijk uit, ze staan overrompend bol. Waar dergelijke uitdrukkingen een pejoratieve klank kunnen hebben, is dit hier geenszins het geval daar ze tegelijk sterk in het leven verankerd zijn. Het blijven boeken.

Er staan niet alleen teksten in te lezen, ze steken eveneens vol met allerlei frutsels gaande van kralen tot steentjes, van bloemen tot takjes en boomschors, van veren tot vlinders, van kant tot gevouwen bootjes. Een kinderwereld met zijn verzamelwoede wordt even poëtisch als sprookjesachtig geëvoceerd. En zo 'vertelt' Lieke Göbbels in ieder van haar boeken een verhaal, haar eigen bewogen verhaal; ze moet het steeds weer vertellen, zowel aan zichzelf als aan de toeschouwer – die deze noodzakelijkheid perfect aanvoelt ook al ziet hij slechts een opengeslagen dubbele bladzijde. Steeds draait het om de dood van haar dochter Martha, die uit het leven stapte en haar moeder in volle kwetsbaarheid achterliet. Zoiets valt noch te omzeilen als dat er mee te leven

is, behalve door het vorm te geven met alles wat aan een pril én geknakt leven refereert en zich van die zijde aandient. Balancerend tussen overdaad en behoedzaamheid, tussen diep verdriet en levenskracht krijgen de boeken een emotionele geladenheid. Of eerder vitaliteit straalt spaarzaam doorheen het verdriet, want in de overweldiging nemen beide vorm aan – en beroert het leven zijn diepere betekenis. Dit alles ligt opgeborgen in de boeken van Lieke

Göbbels, boeken die enkel voorzichtig bladzijde voor bladzijde te ontsluiten zijn – wat om praktische redenen slechts zelden mogelijk is. Maar meer dan de raadsels die in de boeken besloten zijn uit te pluizen, zetten ze de toeschouwer aan de kwetsbaarheid van het eigen leven onder ogen te zien.

NIELS HELMINK

van 10 maart tot 18 april 2011

Wat staat een fotograaf wanneer hij ziek wordt al beter te doen dan het leven waartoe hij op dat moment gedwongen wordt, te fotograferen? Voor Niels Helmink lag dit trouwens niet zo ver buiten zijn eerdere artistieke projecten die steeds een sterke maatschappelijke kant lieten zien, zij het dat de foto's thans onvermijdelijk een andere inslag krijgen en confronterend werken.

Een paar jaar geleden met zaadbalkanker in het UMC St Radboud opgenomen, heeft hij zijn behandelingstraject vastgelegd: *Testicular Carcinoma*. De chemokuur die hij onderging bracht hem niet alleen in een andere leefwereld – die van het ziekenhuis met zijn eigen

omgeving, voorwerpen en rituelen – als dat ze zijn uiterlijk aantastte en veranderde. Beide dimensies legt Niels Helmink als het ware stapsgewijs vast in een reeks van vijftien foto's. Daarvan worden er in de tentoonstelling vijf getoond – een keuze met het accent op zichzelf en zijn directe omgeving, terwijl de wandelingen door het ziekenhuis hier buiten beschouwing blijven. De sleutel tot de genoemde reeks is een zelfportret: zijn haar valt uit en

gaat in zekere zin een cocon om hem heen vormen. Met deze indringende foto won hij in 2010 een IPA (*International Photography Award*) in de categorie *People: Self-Portrait Professional*.

Hoe anders was het vroeger, hoe stil is het wanneer hij de eerste

ochtend na de kuur zijn haren op zijn kopkussen vindt? En dan zijn nachtkastje met een soort fles om zijn urine in op te vangen en een zak vol medicijnen; of deze laatste erop omgekeerd waar chrysanten – bloemen refererend aan de herfst en de doden – bovenuit steken. Dergelijk teken van veerkrachtig leven wordt hier geaccentueerd door de helle gele kleur die als een breekbaar lijntje door de foto's loopt en ze met elkaar verbindt.

Vorige pagina:
Lieke Göbbels, *Dagboeken van Anna*
metalen kast met boeken
[foto Jan van Teeffelen]

Niels Helmink
Selfportrait #3
uit de reeks *Testicular Carcinoma*, 2009
foto, 50 x 60 cm

Sinds die datum, 10 februari 2011, is het boek te koop in het Voorlichtingscentrum in de hal van het Radboud Ziekenhuis en in *Boekhandel Roelants Nijmegen* voorheen de Oude mol. Om *Met zorg voor kunst* alle aandacht te geven dat het binnen en buiten het UMC St Radboud verdient, zal de

publicatie centraal staan in een symposium dat de CBK UMC St Radboud organiseert op 18 mei 2011. Tevens wordt bij die gelegenheid de fotogalerij op de eerste verdieping van het Studiecetrum Medische Wetenschappen, die dan compleet zal zijn, ingehuldigd. Hou deze middag alvast vrij in de agenda!

Intussen groeit de kunstcollectie van het UMC St Radboud verder aan, onder andere met *Chemical House* (2009/2010) van Samuel Rousseau – hiernaast afgebeeld en onderaan p. 5 kort beschreven.

Samuel Rousseau, *Chemical House*, 2009/2010, video, LCD-scherm en lege medicijnenstrips 22,5 x 17,5 cm
[foto Jan van Teeffelen]

LOCATIES

— Radboud Universiteit Nijmegen

- Radboud Ziekenhuis
Zuidcorridor, eerste verdieping
Geert Grooteplein 10
Dagelijks toegankelijk van 8.30 tot 19.00 uur
- Onderwijscentrum Medische Wetenschappen - Omloop, bij Bibliotheek Medische Wetenschappen
Geert Grooteplein 15
Open op werkdagen van 8.30 tot 19.00 uur

- Aula
Omloop, eerste verdieping
Comeniuslaan 2
Open op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur
- Universiteitsbibliotheek
Galerij, eerste verdieping
Erasmuslaan 36
Open van 9.00 tot 21.00 uur

Tentoonstellingen Radboud Universiteit & UMC St Radboud – jaargang 3 – nummer 2
Uitgave Commissie Beeldende Kunst Radboud Universiteit & UMC St Radboud
Samengesteld door Daan Van Speybroeck, kunstcoördinator – postbus 9103, 6500 HD Nijmegen
E-mail: d.vanspeybroeck@let.ru.nl – www.umcn.nl/OverUMCstRadboud » rubriek Beeldende Kunst